

VI PÅ Brynäs

Nr 9

dec 2010

Hur går det för Leaf? -sid 4

Nya bostäder på Brynäs -sid 5

Utveckling på Brynäs - sid 7-10

Trygg eller otrygg? - sid 16

Tidning för Brynäs

VI PÅ BRYNÄS vill vara läsarnas tidning och en mötesplats för alla på Brynäs och ska berätta om dem som bor och verkar på Brynäs, om vad som händer i föreningar, på arbetsplatser, i bostadsområden och om fritiden, kulturen och idrotten på Brynäs.

VI PÅ BRYNÄS ska ge plats för debatter och insändare. Det är viktigt för att demokratin ska fungera att så många som möjligt säger sin mening, att man förstår hur andra tänker och att det finns plats för samtal.

VI PÅ BRYNÄS ska försöka fånga livet på Brynäs. Det innebär att tidningen ska skriva om både problem och lösningar – och att människor får komma till tals i många olika sammanhang, inte enbart som brottslingar, drabbade eller som offer. Vi ska leta efter goda exempel och bra lösningar.

Som mötesplats ska **VI PÅ BRYNÄS** ha en öppen attityd och innehållet ska så långt som möjligt utformas tillsammans med Brynäsborna. Läsarnas idéer, förslag, texter och bilder bör vara tidningens grund och läsarna – yngre och äldre – är välkomna att delta i tidningsarbetet.

VI PÅ BRYNÄS är ideell tidning av och för Brynäsbor, politiskt och religiöst obunden. Tidningen står för demokrati, yttrandefrihet och social och kulturell mångfald, samt god journalistik. Vi kommer ut med stöd av Gävle kommun.

Hör av dig du som har idéer och synpunkter och du som vill skriva, teckna eller fotografera för **VI PÅ BRYNÄS**.

Detta nummer av **VI PÅ BRYNÄS** är presslagt 12/12 och utdelat 26/12.

Redaktionsansvarig:
Niels Hebert (070-631 36 25)
niels.hebert@telia.com.

Tidningen är formgiven av
Martin Sumenkovic
martin.sumenkovic@gmail.com

Om Brynäs och Brooklyn

På Brynäs och på Brooklyn – samma budskap!

Hyperlokal journalistik kallas en blogg som New York Times nyligen släppt. Så nu kan New York-borna i East Village på Manhattan och i ett område på Brooklyn läsa nyheter och reportage om sina stadsdelar skrivna av människor som bor där.

Idén är att människorna i de båda stadsdelarna tillsammans med tidningens redaktion och en journalisthögskola ska skriva om nyheter, göra reportage och ta bilder som kan intressera läsare på Manhattan och Brooklyn. Jag har nyligen läst om den årliga hundparaden, om höga hyror, om de bästa lekplatserna, om ett träsigt värmesystem i ett bostadsområde och om en framgångsrik skola i East Village.

Idén om hyperlokal journalistik utgår ifrån att mycket av det folk pratar om handlar om stadsdelen, men att samtalen sällan fångas upp av tidningarna.

I dag känns verkligt lokal bevakning som en utmaning. Lokaltidningarna i Sverige har svårt att klara det riktigt lokala. Man kan anta att det saknas resurser. För Vi på Brynäs del handlar det också om resurser. Att ge ut tidningen så ofta att den blir en nyhetstidning är orealistiskt. Men det vore kanske möjligt att ha en ständigt levande tidning på nätet som bevakar vad som händer på Brynäs.

Men till det behövs en redaktion.

En del tänker kanske att livet i East Village eller på Brooklyn är mer händelserikt än på Brynäs, men jag är inte säker på det. Livet är för det mesta lokalt. Och ungefär likadant i Gävle som i New York.

På ett plank nära oss finns en speciell sorts graffiti. Den finns också i New York. I New York har en skribent upptäckt ”positiv graffiti” med uppmaningar som i översättning lyder:

Ge dej själv lite tid

Vi är alla tillsammans

Ge bort kärlek

Ta dej tid och se dej om

På ett plank nära oss har man ganska länge kunnat läsa liknande goda budskap:

Hjälp din vän

Krama någon

Du är vacker

Som sagt, det är nog ingen större skillnad på livet på Brooklyn och på det Brynäs som faktiskt en gång ibland kallades Brooklyn.

Tills vidare söker Vi på Brynäs människor som vill arbeta med ord och bild i denna tidning – lokal journalistik om Brynäs. Hör av dig!

Niels Hebert

Vill du medarbeta i Vi på Brynäs?

Vi söker skribenter, fotografer och andra som vill vara med att göra tidningen.

Vi behöver nyheter, reportage och krönikor. Vi behöver också foton och teckningar.

Arbetet är ideellt och sker under trevliga och demokratiska former.

Anmälan och frågor:

Niels Hebert på tfn 18 85 05 eller e-post: niels.hebert@telia.com

Plats för båtar och gäddor i T-uddens naturreservat

I vassviken på T-udden föreslår Gävle kommun plats för båtar.

Nu är naturreservatet T-udden på gång. I dagarna har Bygg & Miljö skickat ut ett förslag på vad reservatet ska skydda och hur det ska gå till. När alla sagt sitt är det dags att göra T-udden till kommunalt naturreservat tillsammans med Herrgårdshagen, åkermarken mot Bomhus och Duvbackens våtmark.

Hösten 2009 averkades delar av T-uddens lövskog, utan tillstånd.

Planen handlar till viss del om att minska skadorna som uppstod när Gävle Energi och Gästrikke Vatten hösten 2009 utan tillstånd och samråd lät hugga en gata genom uddens lövskog för att lägga ned rör för fjärrvärme och vatten från Duvbacken till Fredrikskans. Nu ska ved och jord läggas tillbaka, på rätt plats och jorden i rätt ordning, med leran underst.

Längst ut på T-udden finns plats för bänkar och fiske. Men någon badplats föreslås inte. T-uddens norra arm, som ligger lågt, kan fyllas ut med stenmjöl. Buskar ska röjas för att ge bättre utsikt över vattnet.

En båtplats föreslås vid T-uddens södra sida där det växer mycket vass.

– Vi vill vara rädda om vassen för vadarfåglarnas skull. Så det blir inte alldeles enkelt, säger kommunekologen Mikael Ekman.

Herrgårdshagen

En idé är att de kommunala fären i Hemlingby ska bli varsamma markarbetare för att röja lagom i den förvildade parken som omgett den sedan länge rivna Rettigiska herrgården. Om det inte går att ordna, är alternativet traditionell slätter.

I Herrgårdshagen tänker man sig att en grillplats med bänkar och bord och ett

Grillplats föreslås för Herrgårdshagen.

vindskydd kan byggas i den högre delen av parken.

Allén

Den gamla och medfarna lönnallén från Herrgårdshagen ner till T-udden finns inte med i reservatet. Gränsen föreslås gå längs vägens östra sida. Men vägen och allén är en del av helheten. Ska inte skydd gälla här också?

– Jag tror att vägen kommer att skötas ändå, men träd som bedöms som en säkerhetsrisk tas bort efter beslut av kommunens parkingenjör, säger Mikael Ekman.

Åkrarna kommer att kunna användas även i framtiden. På åkerholmarna finns fina ängsväxter och längs åkrarna ett par sällsynta grässorter.

Graninvasion och gäddor

I reservatets östra del finns björkskog, som håller på att invaderas av gran och man föreslår granar tas bort för att hindra att de tar över. Men barrskogen på höjden i närheten ska vara kvar.

Röjning för att gynna eken föreslås, liksom friläggning av 20–30 stora björkar.

Järvstabäcken flyter genom området i ett dike. En idé är att ge diket några slingor. Det gynnar gäddleken och därmed fisket.

Kan Leaf bli kvar i Gävle?

Hur länge blir Leaf kvar i Gävle? Frågan dök upp när nyheten nyligen kom om att Leafs danska fabrik ska flytta till Slovakien.

– Vi har inga planer på att flytta fabriken i Gävle, säger Jörgen Thunholm, Leafs Skandinavienchef.

Han säger att det som hänt i Danmark inte var något hastigt beslut, utan att det förberetts under flera år.

Men löneläget i östra Europa måste vara en viktig faktor när Leaf funderar på framtiden?

– Visst är det så. Det gäller all personalintensiv industri.

Jörgen Thunholm känner väl till Gävle kommuns planer på att tillåta bostäder nära fabriken på Södra Skeppsbron.

– Vi har tittat på förslaget och anser att det inte finns några hinder. Vi vill bara vara säkra på att kunna ta emot tunga transporter och att järnvägsspåret är kvar.

Du tror inte att lukten kan bli ett problem?

– Nej, det hör till en stad. Det ska lukta godis och kaffe ibland. Det tycker jag som jobbat i Gävle tidigare. Buller är väl i så fall ett svårare problem.

Inblandad i Danmark

– Ur vårt perspektiv kan besluten komma snabbt, säger fackordföranden Wellington Ikoubase, som i egenskap av vice ordförande i Leaf-fackens Europeiska samarbetsorganisation varit inblandad i försöken att stoppa flytten av den danska fabriken.

Han säger att lönen i östra Europa är cirka 40 kronor i timmen. I Sverige är lönekostnaderna sex-sju gånger högre.

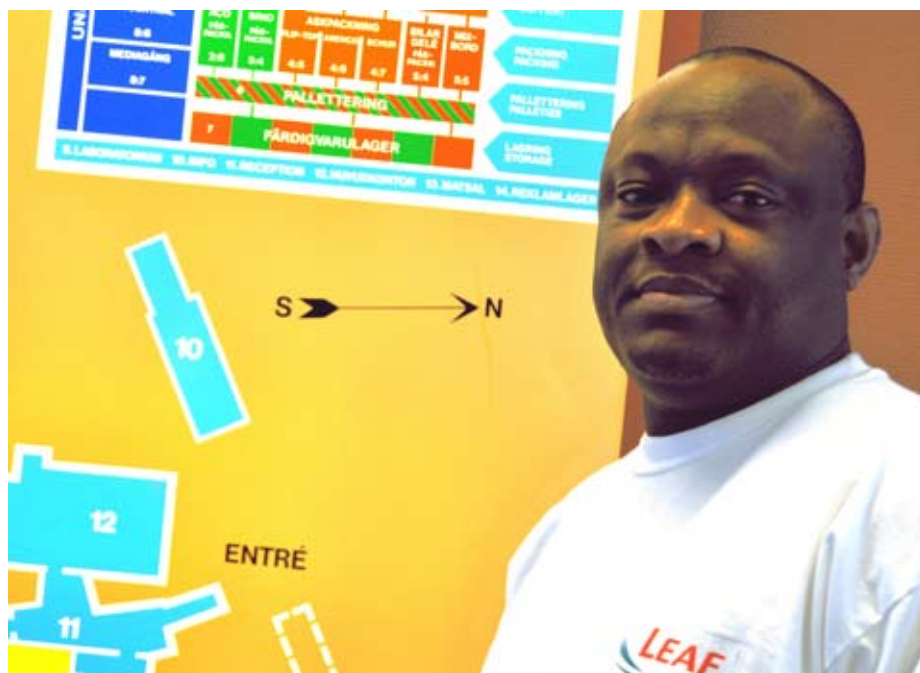
– Då är det lätt att förstå att vi inte kan sälja lösgodis för 4.90 kronor hektot, säger Wellington Ikoubase.

- Kvalitet räcker inte

– Med kvalitet kunde man konkurrera för tjugo år sedan, inte i dag. Vårt alternativ är att titta överallt på vad vi kan spara och minska spillet.

Egentligen är det en jättestor fråga. Det handlar om stora delar av svensk industri.

– Men man förstår att människor inte tänker på sådana saker när de handlar godis.

– Facket måste bli bättre på att berätta sin historia, säger Wellington Ikoubase.

- Koncernledningens beslut kan komma snabbt för oss

När Wellington Ikoubase var drygt 20 år deltog han i det organiserade motståndet mot militärdiktaturen i hemlandet Nigeria 1990.

– Men det var inte så lätt som vi ungdomar trodde att störta militären. Jag blev tvungen att fly.

– Nu bor jag här, säger han bestämt.

Han kom till Sverige, läste svenska och lärde sig verkstadsmaskiner. Han kom som maskinförare till Leaf 1997. Sedan blev han kokare och blandade råvaror till godis. Han engagerade sig i fackklubben som tillhör Livs, smedelsarbetarförbundet. Nu arbetar han fackligt på heltid för de 137 medlemmarna på fabriken.

– Jag tog med mig kampen för rättvisa från mitt liv i Nigeria. Jag har alltid velat vara med och förändra, men det är svårt om man är ensam, man måste vara ett kollektiv.

Den starkaste motivationen i uppdraget är att kunna hjälpa någon som har svårt att hävda sina intressen.

På Leaf är nästan alla medlemmar i fackklubben. Men facket i stort har låg status. Varför?

Leaf i Gävle tillverkar bl a Ahlgrens bilar och Läkerol. Produktionen har funnits på S Skeppsbron sedan 1963. Läkerol var ett familjeföretag i 100 år till 1985. Se-

– Till viss del måste jag kritisera min egen rörelse. Vi har varit dåliga på att berätta vår historia. En del förstår inte varför vi finns och vad vi gör, utan säger saker som att avgiften till a-kassan är "bortkastade pengar". I andra länder kämpar människor för att bilda fackföreningar, en del till och med dör för det.

Fabriken klarar sina mål, men det blir tuffare och tuffare.

Inga nyanställningar

– Vi anställer inte många längre, tvärtom människor får gå. Det är effektivitet, flexibilitet och besparingar som gäller. När jag började här 1997 arbetade nära 250 människor på golvet. I dag är vi 137 – och vi producerar mycket mer...

Wellington Ikoubase nominerades av LO till riksdagen i valet i höstas. Han fick många personröster, men de räckte inte för att slå toppkandidaterna.

Även i politiken vill han driva fackliga frågor och värderingar. Han får chansen både i landstinget och i Gävle kommuns omvårdnadsnämnd. Det kommer att bli debatt, för han gillar inte privatiseringarna i den offentliga sektorn.

dan 2005 ägs Leaf av riskkapitalbolagen Nordic Capital och CVC Capital Partners. Koncernen omsätter 5 miljarder kr per år och har 2 500 anställda i världen.

Detta är en första modell av de nya bostadshusen vid Södra Skeppsbron på Brynäs av HMXW-arkitekter i Stockholm. Bakom de nya husen finns Leaf (t v) och tidigare Byggforskningen (t h).

Brynäs ger Alderholmen en match med nya bostäder på Skeppsbron

Om några år kan Brynäs svara på utmaningen från Alderholmen. På den stora ödetomten i kvarteret Skeppsbyggaren mellan Cordiahuset och Leaf vid Södra Skeppsbron kan nämligen två stora bostadskvarter och ett torn för bostäder byggas.

Bortåt 200 lägenheter kan rymmas i de nya husen, som blir fem-sex våningar höga mot Gavleån och ett par våningar lägre på innergårdarna mot Leafs fabrik och Styrmansgatan. Intill gårdarna finns plats för en park.

Utropstecken

Enligt skisserna ska fasaderna kläs med rött tegel som så många andra Brynäsbyggnader. Tornet ska få en spännande siluett, och fungera som "ett utropstecken på Södra Skeppsbron".

På Brynäs har många efterlyst större bostäder. Men byggherren CA Fastigheter lovar inget bestämt:

– Vi kommer att bygga det som efterfrågas, säger Jan Dahlberg, regionchef för CA Fastigheter, som har huvudkontor i Kalmar och äger tomten.

Området kallas Philipssontomten, efter bensinstationen och bilverkstan som revs i slutet av 1980-talet. Den sista verkstadsbyggnaden revs så sent som 1995. I dag används tomten som parkering för personbilar och tunga fordon.

Gävle kommun har gjort en översiktlig

Buller och lukt från Leaf är inga problem för nya bostäder på Södra Skeppsbron, enligt Gävle kommun.

utredning om möjligheterna att förverkliga planerna på att bygga bostäder. Det bör gå, är utredningens slutsats, även om det finns en del att ta ställning till – miljögifter, buller, stoftutsläpp och godislukter från Leaf, som gränsar till det tilltänkta bostadsområdet.

Trafikbuller

I kommunens utredning sägs att åtgärder behövs i fasader och fönster för att klara trafikbullret. Man anser också att tågtrafiken och bullret från Leaf måste skärmaskas av med plank eller byggnader. Man kon-

staterar att lukterna från Leaf och Gevalia inte kommer att vara något problem för dem som ska bo i husen.

Gävle kommun inventerade förorenade områden på Brynäs 2006 och konstaterade då att det i kvarteret Skeppsbyggareb finns nästan alla tänkbara gamla industrigifter: stenkolsstära, garveravfall, som kan innehålla tungmetaller och cancerframkallande kolföreningar, rester av tillverkning av såpa och lut, skokräm, bläck och annat. Störst påverkan har bensinmacken och bilverkstan haft. I det

området finns metaller, oljekolväten och nonylfenol. Marken ska saneras under 2011.

Gifter ingen risk

I utredningen sägs att föroreningarna går att sanera till nivåer som innebär att man utan risk kan bygga bostadshus, men att det ändå krävs ytterligare utredningar.

Kommunfullmäktige ska anta den översiktliga planen under våren. Sedan kan Bygg & Miljöförvaltningen gå vidare med en detaljplan.

Text & foto: Niels Hebert

Duvbackengas blir bussbränsle

Gasen från Duvbackens röt-kammare (under taken) kan användas till bussbränsle.

Duvbackens avloppsreningsverk på Brynäs kan snart förse fem av lokaltrafikens busar och ett antal personbilar med biogas gjord på reningsverkets rötgas. Det blir ett miljöanpassat kretslopp som börjar på toaletten.

Duvbackens rötgas utvinns ur slammet som uppstår när resterna av Gävlebornas WC-avfall behandlas. Rötningen minskar också slammängden och riskerna för lukt och smittspridning.

I dag används rötgasen för att göra el och värme för reningsverkets behov. Som planerna ser ut kommer fjärrvärme att ersätta rötgasen som värmekälla på Duvbacken. Rötgasen är ett första steg. Nästa är gasproduktion vid Forsbackatippen.

Spillvatten från 80 000 hushåll

Duvbacken har funnits i över 40 år. I dag tar verket hand om spillvatten från toaletter och annat hushållsvatten från 80 000 hushåll i centrala Gävle, Björke och Forsbacka.

– Ett av våra största problem är plastpinnarna med bomullstoppar. De fastnar överallt, säger Carin Eklund, laboratorieingenjör vid Duvbacken.

Även strumpor, underkläder och T-tröjor fastnar i Duvbackens rens-galler.

Kärnan i reningsverket är den biologiska reningen som tar bort 90–95 procent av de organiska ämnena i spillvattnet som

annars skulle göda havsmiljön. Bakterier och mikroorganismer svarar för nedbrytningen, samtidigt som fosfor frigörs. Resterna av de nedbrutna ämnena blir 8 000 ton slam per år.

Slammet cirkulerar

Slammet cirkulerar i processen för att hålla bakteriekoncentrationen på en bra nivå och avleds efter hand till rötning. Det renade vattnet leds i en 750 meter lång tub ut i Inre fjärden.

Kvar i slammet är fosfor, som kunde användas som gödsel. Gävleslammet innehåller dock för mycket koppar och zink. I stället används slammet som täckmassa och kompost vid Forsbackatippen.

P-piller i vattnet...

Slammet analyseras med avseende på näringsämnen och miljögifter. I slammet finns också virus, salmonella och rester av läkemedel och p-piller. Carin Eklund har räknat ut att på fyra kubikmeter spillvatten finns motsvarande ett p-piller. Det blir stora mängder av hormonet östrogen i de 2 000 kubikmeter spillvatten i timmen som kommer till verket. En del hormoner försvinner i processen, men en del hamnar i havet där de kan göra hanfiskar mer lika honor.

... och läkemedel

Läkemedel är ett annat problem i spillvattnet. Det är exempelvis stor skillnad

Carin Eklund.

mellan magnecyl och senare års mer miljöskadliga värktabletter. Läkemedelsbranschen har lovat en lista över de bästa medicinerna ur miljösynpunkt, som Carin Eklund hoppas att värden snart ska kunna använda.

En sak hon är stolt över är att Duvbacken kemikalieanvändning minskat från 700 till 50 ton genom att man nu tar hand om fosfaten på biologisk i stället för på kemisk väg.

Kan magsjukan slå till i Gävle?

I Östersund har 12 000 människor drabbats av magsjukesvirus som spritts från WC-avlopp via dagvattnet till dricksvattnet. En trolig orsak är att en spillvattenledning av misstag kopplats ihop med en dagvattenledning.

– Sådant händer. För en del år sedan upptäcktes att orenat avloppsvatten rann ut i Gävleån för att någon kopplat fel i ett äldre hus, som kan ha komplicerade rördragningar, säger Carin Eklund.

Hon säger att det finns hemmafixare som drar om rör hemma. Det är en riskfylld sysselsättning...

Plan finns för Brynäs – en utvecklingsplan!

Hela Brynäs – alla tillsammans

Att ta till vara Brynäsbornas initiativ, engagemang och kreativitet är kärnan i utvecklingsplanen för Brynäs. I den processen har föreningarna på Brynäs en viktig roll.

Sedan 2005 pågår utvecklingsarbetet Hela Brynäs – alla tillsammans. Initiativet kommer från Gävle kommun och med i arbetet är föreningar och representanter för dem som bor på Brynäs, och företrädare för kommunens förvaltningar. Arbetet är en del av den urbana utvecklingspolitiken på nationell nivå, och därför deltar också representanter för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Polisen i processen. Under hösten 2009 och våren 2010 har aktörerna träffats för att diskutera verksamheter och insatser på Brynäs.

*”Alla som bor och verkar på Brynäs ska vara stolta över sin stadsdel, trivas, må bra och vara delaktiga i sådana beslut som påverkar deras vardag”
(vision för Brynäsprocessen)*

Analys av Brynäs

I arbetet med utvecklingsplanen har läget på Brynäs analyserats. Till Brynäs starka sidor hör att många anser att Brynäs är en levande stadsdel där allt finns – mötesplatser, kollektiva kommunikationer, föreningar, rekreationsområden och mångfald. En del talar om en Brynäsanda – en stolthet över Brynäs.

Men Brynäs är till viss del avgränsat och utan självklart

centrum. En del platser och miljöer upplevs som otrygga. Den stora andelen smålägenheter gör att Brynäs blir ett genomgångsområde för många, vilket bidrar till sociala problem. Många barn saknar studiestöd hemifrån. Det stora antalet olika språk som talas på Brynäs orsakar vissa kommunikationssvårigheter.

Till Brynäs möjligheter hör samarbeten mellan offentlig service och ideell verksamhet. Det behövs fler platser för möten mellan generationer och mellan kulturer och fler aktiviteter i Brynäs centrum. Att utveckla samråd kring boende och andra former av medborgardialog kan främja delaktighet och inflytande. Viktigt är också att utveckla de grönområden och möteslokaler som finns.

Byråkrati och bristande lyhördhet inom kommunen och andra myndigheter, samt otydliga prioriteringar och tidsperspektiv, är ett hot mot medborgarnas engagemang.

Lokala aktörer på Brynäs:

Brynjan – en fritidsgård och fritidsklubb nära Stenbergsskolan.

Kulturum – en lokal, ideell förening och mötesplats för människor i alla åldrar på Väpnargatan.

Röda korset – har mötesplats Kupan i Brynäs centrum.

Skolan mitt i byn – ett samverkansprojekt på Brynäs.

Staffans församling – kyrka och diakoni på Brynäs

Utvecklingsgruppen – för Brynäsbor som vill engagera sig.

Vad behöver göras och vad ska göras?

Trygghetsvandring på Brynäs.

Vi vill uppnå

Genom analyserna och möten har vi som deltar i utvecklingsarbetet identifierat åtta utvecklingsområden: trygghet, delaktighet, mötesplatser, information och kommunikation, aktiviteter, sysselsättning, utbildning samt bostäder.

Trygghet

anges som ett viktigt utvecklingsområde, då en del Brynäsbor känner sig otrygga. Vi vill att den fysiska tryggheten och den man upplever i sin livssituation ska öka.

Utvecklingsgruppen vill arbeta för att ordna en säker passage vid Brynäsgratan/Kaserngatan.

Utvecklingsgruppen vill bevaka att arbetet för att öka tryggheten genomförs.

Kommunen ska genomföra åtgärderna, antingen genom en ny trygghetsvandring, eller genom att bygga på den dokumentation som finns.

Delaktighet

är grundpelaren för Brynäsprocessen men fungerar inte fullt ut. De boende ges inte alltid möjlighet att påverka kommunala beslut som rör Brynäs. Vi vill att medborgarna ska kunna påverka sin livsmiljö.

Utvecklingsgruppen vill engagera fler Brynäsbor.

Utvecklingsgruppen vill vara remissinstans för frågor om Brynäs. Medlemmarna kan samla åsikter från boende.

Utvecklingsgruppen vill göra en socioekonomisk studie av bland annat demografi, kultur, boende och resande.

Kulturum ska fortsätta att ge människor råd och stöd, bland annat i myndighetskontakter.

Röda Korset vill bjuda in människor i alla åldrar, särskilt ungdomar, till gemensam julgröt på Mötesplats Kupan.

Röda Korset vill verka för att fler engagerar sig i volontärarbete, bland annat genom att möta ungdomars idéer.

Röda Korset vill engagera fler mentorer för att föra samman nyanlända och etablerade personer och familjer.

Brynjan vill uppmana unga att skriva för Vi på Brynäs.

Stenebergsparken är en av Brynäs finaste mötesplatser.

Mötesplatser

på Brynäs är många men till viss del otillgängliga och otrygga. Vi vill att mötesplatserna ska användas mer, bli tryggare och mer attraktiva.

Kulturum ska fortsätta att vara en plats för möten, studier och kulturevenemang.

Föreningar kan låna Kulturums lokaler gratis för möten.

Caféverksamheten på Kulturum ska utvecklas.

Utvecklingsgruppen vill samarbeta med Kulturum kring bokcafé.

Utvecklingsgruppen vill delta i arbetet med att göra Stenebergsparken till en tryggare mötesplats.

Utvecklingsgruppen vill delta i att ordna isbana vid Brynässkolan och i Stenebergsparken under vintern.

Röda Korset vill arbeta för att kunna hålla Mötesplats Kupan öppet kvällar och helger för att bidra till att Brynäs centrum kan utvecklas till en mer attraktiv mötesplats.

Röda Korset vill verka för att hälsoplatsen och hälsoprojektet på Mötesplats Kupan ska finnas kvar och utvecklas.

Staffans församling vill motverka ensamhet genom mötesplatser som Brynästräffen, gudstjänster, meditationer, retreatar, pilgrimsvandringar och Andrum Brynäs.

Brynjan vill fortsätta arbeta med att alla ska få stöd på fritidsgården och att ingen ska uteslutas.

Brynjan vill hålla delar av fritidsgården sommaröppen. Skolan mitt i byn vill verka för att skolan och andra lokaler ska kunna vara öppna på kvällar och helger.

Information och kommunikation

från föreningar och från kommunen när inte alltid dem som avses, och många kan inte ta del av den på grund av bristande kunskaper i svenska. Vi vill att kommunikationen på Brynäs ska nå ut till dem den är menad för och vara öppen och skapa gemenskap.

Tidningen Vi på Brynäs ska fortsätta ges ut och ge unga möjlighet att få ut sina tankar och idéer.

Utvecklingsgruppen vill förbättra samarbetet med bostadsföreningarna på Brynäs.

Utvecklingsgruppen vill ha en sida på www.gavle.se.

Utvecklingsgruppen vill arbeta för att kollektivtrafiken ska ha en sträckning som gynnar fler Brynäsbor.

Röda Korsets Hus är Röda Korsets informationscenter i Gävle.

Skolan mitt i byn vill göra inbjudningar till aktiviteter på andra språk än svenska.

Kommunen ska ge tydligare respons till medborgarna.

Kommunledningskontoret ska se till att det på www.gavle.se finns information om Brynäsprocessen. Möjligheter till en egen hemsida ska undersökas.

Alla involverade i Brynäsprocessen ska sprida information om mötesplatser om verksamheter och aktiviteter.

Gasklockorna på Brynäs

Aktiviteter

som integrerar personer i olika åldrar och med olika bakgrund behövs i större utsträckning. Vi vill att Brynäsborna ska kunna ha en aktiv fritid och att aktiviteterna förenar människor.

Kulturum vill fortsätta vara huvudarrangör för Stonestock (rockfestival) i Stenebergsparken.

Röda Korset vill inbjuda till Språkcaféet på Röda Korsets Hus och vill gärna utöka verksamheten med olika temakvällar, berättarkvällar och studiecirkel.

Röda Korset vill utveckla verksamheten på Mötesplats Kupan och second handförsäljningen, med mer återbruk och skapande.

Utvecklingsgruppen vill delta i att ordna skidspår på Mäsberget.

Utvecklingsgruppen vill delta i att ordna dans på Gasklockorna.

Röda korset vill verka för att stavgångsgrupperna och föreläsningarna om hälsa på Kupan ska finnas kvar.

Brynjan vill fortsätta ordna aktiviteter i Stenebergsparken, som parklek.

Skolan mitt i byn ska starta Familjeverkstad på Stenebergsskolan.

Kommunen ska satsa på unga under 13 år för att skapa nya aktiviteter. Brynäs blir en pilotstadsdel.

Sysselsättningen

på Brynäs är lägre än i kommunen i stort, och en del av de sociala problemen. Fler på Brynäs ska ha en sysselsättning de kan försörja sig på.

Röda Korset kan erbjuda praktik till människor som vill stödja Röda Korsets verksamhet och samtidigt ge möjlighet till personlig utveckling.

Kulturum vill kunna ta emot fler arbetssökande för kommande projekt.

Kulturum vill starta sociala företag.

Tuskraft (vävprojektet) ska utvecklas. Fler kvinnor med olika etnisk bakgrund kan nås.

Brynjan vill fortsätta anställa unga, exempelvis som ledare för parklek och kollo.

Utbildning

måste locka fler. I jämförelse med kommunen som helhet har få elever på Brynäs behörighet till gymnasiestudier. Vi vill att fler Brynäsungdomar ska studera vidare.

Brynjan vill få ett bättre samarbete med Skolan mitt i byn och använda resurser gemensamt.

Röda Korset utbildar i Mänskliga rättigheter och Internationell Humanitär rätt.

Skolan mitt i byn vill förbättra samarbetet med andra aktörer så att lokaler, resurser och kompetenser används effektivt.

Skolan mitt i byn vill verka för att Brynjans resursperson på Stenebergsskolan ska finnas kvar.

Skolan mitt i byn ska initiera en studieverkstad på Stenebergsskolan.

Skolan mitt i byn vill utvecklas till att även omfatta förskolor.

Brynjan vill utöka samarbetet med Stenebergsskolan med exempelvis gemensamma utbildnings- och temadagar.

Bostäderna

på Brynäs är små och relativt billiga, vilket har både för- och nackdelar. Vi vill att bostadsutbudet ska bli mer varierat.

Kommunen ska planera för att på sikt kunna bygga fler bostäder som har fyra rum eller fler.

Från Kupan - Röda korsets mötesplats i Brynäs centrum.

Att göra och att följa upp

Eftersom ett av syftena med Brynäsprocessen är att utveckla ett arbetssätt i Gävle kommun så att medborgarnas initiativ, engagemang och kreativitet tas till vara, är det viktigt för alla parter att använda och utvärdera de erfarenheter och kunskaper som samlas i arbetet på Brynäs.

Utvecklingsarbetet ger aktörerna både möjligheter att delta i ett konkret processarbete och erfarenheter av stadsutveckling, vilket är till nytta för både medborgare och aktörer i hela kommunen.

Brynäsprocessen bygger också på att aktörerna känner ansvar för att ta initiativ till samverkan och samarbete inom olika områden. Det innebär att man bjuder in medborgarna för att diskutera utvecklingsfrågor. Det kan gälla allt från arbetsmarknad till kultur och från ungdomsaktiviteter till att utveckla mötesplatser.

Det är viktigt att inriktningen i Brynäs utvecklingsplanen består – men lika viktigt att parterna är öppna för nya idéer och initiativ och att man ger fler aktörer möjligheter att delta i utvecklingsarbetet.

Målen är långsiktiga – men insatserna föränderliga.

Skolan mitt i byn

Utvecklingsgruppen

Natt på T-udden. Ett blivande naturreservat på Brynäs.

Yngsta kunden

Min yngsta och trevligaste kund – han är fem-sex år gammal – satt i bilen och vi åkte till Brynäs. Han kommer från Mellanöstern, precis som jag.

Självklart visste jag inte att ett samtal om bilens färg skulle förvandlas till en jämställdhetsfråga. Yngsta kunden är jättesmart och prat-sam. Jag vet inte om han pratar lika mycket med andra förare.

Kanske vågade han prata mycket och ställa frågor för att vi ser på saker på ungefär samma sätt.

– Är din bil silverfärgad? frågade han.
– Ja, sa jag, och fortsatte: Eran bil?
– Pappa ska köpa...
– Kanske en silverbi!
– Nej, pappa bestämmer färgen, men jag vill ha silver.

– Mamma, då?
– Mamman kollar om bilen har en bra spegel. Jag log och vände mig om och såg på hans ansikte. Han var allvarlig. Då förstod jag att frågan var jätteallvarlig. Jag kom att tänka på en turkisk dikt som beskriver det kvinnliga som ”pincett i en hand, spegel i den andra, bryr sig hon om världen?”.

– OK, sa jag, och tänkte att vi har en jättestor jämställdhetsfråga framför oss. Sen kom andra frågan:

– Bor du på Brynäs? frågade han.
– Nej, i Sätra.
– Mamma vill också bo i Sätra, i radhus.
– Ni kan flytta dit i så fall.
– Nej, pappa vill inte.
– Vad säger mamma?
– Mamma diskar.

Men gud! Ärendet blev allt allvarligare. Yngsta kunden var tyst en stund och vi var framme och hans mamma tog emot honom.

Några månader senare körde jag honom igen, men till ett radhus i Sätra. Hans pappa tog emot honom.

Det är ett framsteg, tänkte jag. Allt är inte hopplöst.

Abdullah Kaya
skribent i Vi på Brynäs
och taxiföretagare

5 frågor

Gerd Andén

projektledare för Skolan mitt i byn

Gerd Andén, som tidigare var rektor på Brynässkolan, har Gävle kommuns uppdrag att under två år utveckla projektet Skolan mitt i byn. Hon har börjat sitt arbete på Brynäs som ett slags försöksområde, men tanken är att idéerna ska spridas till alla Gävles stadsdelar.

1 Vad är skolan mitt i byn?

– Grundtanken är att öppna upp skolorna mer. Skolan ska betyda gemenskap för alla, för barnen, föräldrarna och för andra som bor runt omkring skolan. Kan skolan bli en mötesplats för olika generationer, blir den också en tryggare plats för våra barn. Och då kan barnen klara skolarbetet bättre.

2 Vilka problem har du träffat på i ditt uppdrag och hur arbetar du med dem?

– Det är inte helt lätt att hålla skolan öppen på andra tider än de vanliga. Skolan är ju en arbetsplats och ska fungera som en sådan alla arbetsdagar, så det måste vara ordning och reda. Jag vill gärna veta mer om vad Brynäsborna vill använda skolan till. Vad vill barnens föräldrar? Jag hoppas att fler kommer till oss med sina tankar. Jag ska lyssna.

3 Vilka möjligheter har Skolan mitt i byn?

– Jättestora. Jag tror att många elever skulle vilja ha hjälp med skolarbetet på andra tider än under skoldagen. I skolan finns också plats för fritidsaktiviteter. Skolan kan bli en mötesplats mellan generationer. Föräldrar kan träffa andra föräldrar och få nya vänner.

4 Hur ska du få föräldrar, föreningar och andra att känna sig välkomna i skolan?

– Samarbete är viktigast, samarbete mellan skola och förskola och samarbete med föräldrarna. På Stenebergsskolan vill vi öppna caféet på dagtid och se till att biblioteket kan ha öppet mer. Vi vill att föreningar ska känna sig välkomna att ha möten och aktiviteter i skolan. Det kan locka hit föräldrar och andra Brynäsbor.

5 När kommer Brynäsborna att märka att något har hänt?

– Det tar lite tid. Förhoppningsvis ska man upptäcka att det finns ett café på skolan, och sedan att det finns mer. Vi måste anstränga oss för tala om att Skolan mitt i byn finns, och få fram budskapet att vi vill att människor ska ta kontakt med oss. Jag börjar få frågor om Skolan mitt i byn – och det känns lovande.

Ibbe Diouf tog breakdancen från Parisförorten till Brynäs

På måndagskvällarna tränar killarna breakdance på Brynjan. Det gäller att hitta sin stil.

Ibrahima "Ibbe" Diouf.

Dansen tog Ibrahima Diouf från Paris till Brynäs. Han tror på dansen som ett sätt att uttrycka sig, som att skapa mening i tillvaron.

Två kvällar i veckan tränar han breakdance med en tjejgrupp och en killgrupp på fritidsgården Brynjan på Brynäs.

Den här tisdagskvällen är det full fart i salen med spegelväggen. Ett tiotal killar rör sig på golvet. Först är det svårt att se vad som pågår. Många tränar att stå på en hand i olika positioner. Det är på allvar, det är roligt, tufft och ibland svårt... Man försöker hitta sin stil som breakare - men killarna är också nyfikna på vad de andra gör och håller bra koll.

Ibland griper Ibbe in med en hand, arm eller några ord. Han visar också en intres-

sant ställning, han står plötsligt upp och ned...

- Man blir svettig... säger en av killarna och sätter sig att vila.

Ibbe berättar:

- När andra sysslade med droger och kriminalitet i Parisförorten där jag bodde, tränade jag dans. Jag ville ha mening i livet.

Han säger att han tänker på samma sätt om Stenebergsskolans ungdomar, att dansen är inte bara äro häftiga steg, hopp och kamp. Den ger utmaningar, precis som livet. Man måste träna...

Ibbe är anställd av Brynjan, men har sitt jobb på Stenebergsskolan och mest känd som Ibbe. Han är hemtam och välkänd i korridorerna. Och han gillar Sverige och sitt jobb. Han berättar att han kom till Viksjöforsaletten i Hälsingland 2005 genom ett volontärprojekt.

Sedan dess är det Sverige om gäller. Nu har han och hans tjej ett barn och han känner sig rotad i det nordliga landet med den vackra naturen som han tycker mycket om.

Text & Foto: Niels Hebert

Fakta om Breakdance

Breakdance (breaking) kommer ur 1970-talets hiphop och har inslag av andra dansstilar och kampsport. Breaking förändras ständigt, inte minst för att utövarna vill ge dansen sin egen prägel.

Hiphop-kulturens danser (som breaking) ingår i begreppet Streetdance, danser som uppstått på gator och klubbar och ingen dans i sig.

Fyra tjejer med tips

Att göra skoltidning är en möjlighet i Elevens val på Stenebergsskolan. En gång i veckan träffas redaktionen för Stonehill High, som tidningen heter och som finns på Stenebergsskolans webbplats.

Julia, Kristina, Mimmi och Ronja på Stenebergsskolan.

- Datorerna drar väl också, säger Lars Lögdberg, lärare och ansvarig för Skoltidningsgruppen.

Det är lite diskussion innan veckans pass kan starta. Fler än de anmälda har dykt upp. Det är säkert datorerna

Julia Forslund, Kristina Johansson, Mimmi Lindberg och Ronja Holmström är i alla fall på plats för att göra tidning. De berättar att de är intresserade av journalistjobbet, att skriva och få vara kreativa i vad de gör.

Media handlar också om internet. De fyra har visat för föräldrar vad ungdomar gör på nätet.

Så här berättar de själva om sin informationskväll på Stenebergsskolan:

I början var det lite fniss men det gick över.

Det blev ingen riktig succé för det kom bara tre föräldrar, två lärare, en polis, men det gick galant i alla fall.

De vuxna fick fråga saker om hur det fungerade.

Vi fick visa vilka sidor som ungdomar mest brukar gå in på. Vi visade hur och vad vi brukar kommentera, chatta och ladda upp för bilder.

De vuxna ställde olika frågor om mobbing, bråk och om knäppa människor.

Vi svarade på frågorna och alla blev nöjda med våra svar.

Polisen visade vad man inte får göra på internet, t.ex. E-mobbning, alltså mobbning på nätet.

BIG på läger i Udersvik

Även Kani Mezouri och Narin Taleb Baker jobbar med skoltidningen på Steneberg. De har skrivit om ett BIG-läger. BIG står för Brottsförebyggarna i Gävle och arbetar med ungdomar under 18 år.

I slutet av september åkte Stenebergsskolans och Sofiedahlskolans biggare till BIG-läger i Udersvik vid Ljusnan norr om Bollnäs. Vi stannade där i fyra dagar. Under de dagarna umgicks vi och lärde känna varandra till att börja med.

Sedan lärde vi oss massor om trygghet och hur man ska hantera olika situationer och hur man ska få det att funka i skolan så att alla ska må bra.

Vi gjorde en handlingsplan om hur vi ska göra under detta skolår för alla elever på skolan, bland annat för de som kommit från Brynässkolan. Vi alla arbetade tillsammans och tyckte att det var jätteroligt, vi kom varandra närmare och vi lärde oss hur mycket som helst. Under detta BIG-läger blev man själv en bättre person och börja tänka efter hur man kan göra för att alla ska känna sig trygga i skolan.

Det här var helt underbart och vi ångrar ingenting.

Kani Mezouri och Narin Taleb Baker

På repetition med Brynäskören:

– Sången finns i kroppen

– Vill någon sjunga som Malena?

Med handklapp i två olika takter presenterar sig Brynäskörens medlemmar för varandra: Sara, Elin, Sabine, Johanna, Fredrik... Så börjar denna kväll i Stenebergsskolan. Alla 22 som är här i kväll kommer inte alla måndagar, fler kan komma, en del kommer ibland, andra är med ett par gånger och inte mer...

– Det här är ingen kör, säger körledaren Sofia Jeppsson.

Nog låter Brynäskören som en kör: Lisa, Lena, Gudrun, Eva...

Körsång tycks vara en kvinnlig angelägenhet. Bara två män har slutit upp i kväll.

Sofia står vid pianot och uppsjungningen startar i högt tempo. Kören vandrar upp i registret.

– Redan här ska man andas ut, annars sliter man på stämbanden...

– Nu ska vi från övervåningen ner i trappan, men kommer ni inte ner i källaren, så

släpp det, det är ingen press, uppmuntrar Sofia.

Stämmorna blir plötsligt rofyllda, nästan meditativa. Sofia lägger till: rojoj och mimimi och pratar om en bredkäftad

groda – som en sådan ska man känna sig!

– Det här är ingen flick- eller gosskör, det är en kör för vuxna människor, ropar Sofia och ger kören ett mamamama...

Foto: Julia Hessling

Kören ger fler vänner på Brynäs

Efter repetitionen (fr v): Terese Andersson, Eva Björnsson, Sofia Jeppsson och Cecilia Sandberg.

– Min dotter tipsade mig om kören. Hon såg till att jag kom hit... och det är så roligt Eva Björnsson.

Cecilia Sandberg har också blivit fast för körsången. Hon har sjungit i kyrkokör tidigare, men där var det mer fokus på noterna...

– Det är enklare och roligare att sjunga så här, säger Terese Andersson, som också har kyrkokörserfarenhet.

– Sedan har körsången gjort att jag börjar känna mer folk på Brynäs. Jag träffar andra körmedlemmar i affären och på andra ställen, säger Cecilia.

Eldar på

Det blir allt varmare i salen, men Sofia eldar på och rummet fylls av Prille, prolle, prille, prolle. R:n ska höras ordentligt, prrrrille!

Sofia säger att sången finns i kroppen och pekar åt nacken till, just där finns detta prille-proll. Hon säger att man vill röra sig när man sjunger, det är för att sången finns i kroppen.

– Vi är ingen grupp ännu, men vill någon sjunga som Malena Ernman, så gör det! uppmanar Sofia och tar fram lite magstöd och vibrato... Lägg till lite teater, ojoj vad det händer saker...

Sofia talar om odrömda dömmar. Hur många har inte velat sjunga på operan? Inga direkta svar. Brynaskören verkar fortfarande stå på jorden.

Höstmörker

Nu blir det Höstmörkret. Man jobbar med första raden: För jorden sover sin sömn.

Sofia utmanar till ett riktigt lågt so-åh-ver...

– Men den som inte kommer ner, går upp istället!

Så blir det kanon. Kören ville tidigare,

men inte Sofia. Nu ger hon sig.

Mitt bland textens blomknoppar slutar Sofia spela – för tidigt.

– Oj, vad pinsamt, säger hon, men det gick ju bra utan mig... Det blev precis som jag tänkt mig!

Ännu fler leenden och skratt i Stenebergsskolans källarvåning. Någon frågar om vem som skrivit Höstmörkret. Sofia läser från notbladet: Text och musik okänd.

– Jag tror jag fick den på en handskrivna klapp för 25 år sedan, jag minns inte riktigt.

Dags för ljuset

Sång och musik vandrar. Sedan är det dags för Ljuset av Björn Afzelius. Kören sjunger i två stämmor. Det handlar om livets ändighet, men också om hur nya generationer ska ta vid.

– Oh, vad fint! säger Sofia när sången tonar bort.

Några små haverier inträffar på slutet. En timme går fort. Sofia skickar med några visdomsord:

– Det är härligt att sjunga med kraft. Men tänk på klangen också!

Det börjar likna något

Några repetitionsveckor senare summerar vi läget.

Sofia Jeppsson lutar nu åt att Brynaskören börjar likna en kör. Läget har stabiliserats. Man börjar känna varandra.

Brynaskören framträdde (i decimerat skick) vid ett Musikcafé på Stenebergsskolan den 7 december. Det gick väl så där. Det var mycket spänning i luften. Men folkvisan man klämde i med lät riktigt bra.

Kören ska fortsätta repetera i Stenebergsskolan under vårterminen. Vad som händer sedan är inte bestämt.

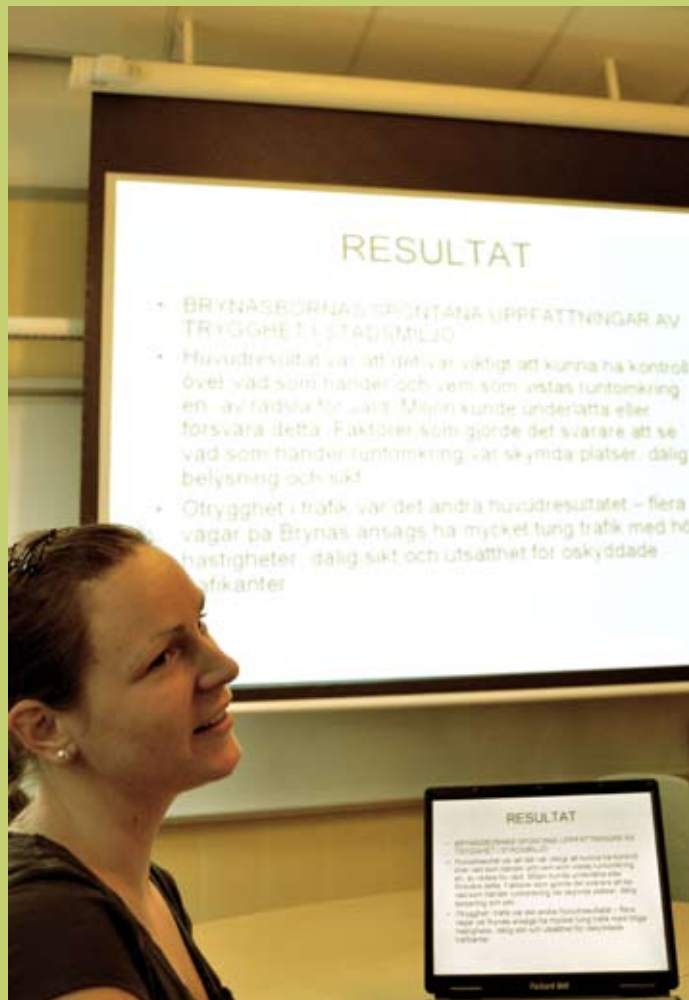
Sofia Jeppsson arbetar vid Kulturskolan i Gävle kommun och har bott i Gävle i snart tjugo år. Att hon har sina rötter i Göteborg hörs, men hon har vandrat uppåt i landet, som hon säger.

Hon har gått musikhändlerutbildningen i Härnösand och arbetar i skolan och förskolan, och med fortbildning för lärare.

– Jag gör olika saker och det tycker jag är roligt.

Text & Foto: Niels Hebert

Ung man med utländskt utseende Brynäsbornas bild av brottslingen

Ida Forslund berättar om trygghet och otrygghet på Brynäs.

Vad får Brynäsborna att känna sig trygga? Vad oroar dem?

Ida Forslund har sökt svar på frågorna genom att följa upp en trygghetsvandring som gjordes på Brynäs 2008. Hon har intervjuat sex Brynäsbor mellan 15 och 60 år, två kvinnor och fyra män.

– De intervjuade säger att det viktigaste för tryggheten utomhus är att ha överblick. Det minskar rädslan för att bli utsatt för våld eller överfall. Skynda och dåligt upplysta platser och vildvuxna buskage gör att de känner sig mindre trygga. De två kvinnor som intervjuades sa att de undvek att gå ut när det är mörkt.

Brottslingen

Ida Forslund diskuterade också med intervjupersonerna vilka slags människor man är rädd för.

– Då talade man om gäng som man

som verkar påverkade av alkohol eller andra droger innebar otrygghet för de intervjuade, och man sa, enligt undersökningen, att man "hört och upplevt att påverkade eller psykiskt instabila personer kan uppträda hotfullt och våldsamt mot andra."

– Ett välskött bostadsområde ökar tryggheten, men om miljön är sliten och växtligheten är dåligt skött associerar man till social utsatthet och brottslighet, säger Ida Forslund.

Trafiken

Trafiksituationen på Brynäs uppfattades som väldigt otrygg, enligt undersökningen. De intervjuade Brynäsborna ansåg att många kör alldeles för fort, speciellt på små gator där det är trångt och sikten är dålig. Tredje Tvärgatan, Styrmansgatan och Fältskärsleden nämndes särskilt.

Ida Forslund frågade också om de intervjuade lagt märke till de insatser Gävle kommun gjort som en följd av trygghets-

Kaserngatan – Brynäsgratan är fortfarande en otrygg passage.

kunde möta. Man har också en bild av en typisk brottsling som en ung, utländsk man.

De framgår av Ida Forslunds undersökning att de intervjuade var påverkade av mediernas skildringar av oprovoceerat våld. Man tänkte också på otäcka våldsdåd som skett i närheten.

Även människor

vandringen 2008. Klippning av häckar i och omkring Stenebergsparken hade noterats av två personer, som tyckte att tryggheten ökat. Samma sak gällde den nya belysningen i Stenebergsparken och förbättringen av gång- och cykelpassagen i korsningen S Skeppsbron–S Fiskargatan. Tre av de sex hade noterat den nya trottoaren vid hälsocentralen och ansåg att den innebar större trygghet för de gående.

Trygghet i utomhusmiljön är ett av målen i Gävle kommuns folkhälsoarbete. Tanken är att trygga människor mår bättre. Att göra en trygghetsvandring tillsammans med andra och diskutera vad man upplever är en metod att utforska tryggheten.

I trygghetsvandringen på Brynäs 2008 deltog ett 15-tal personer tillsammans med tjänstemän i kommunen. Då diskuterades främst brister i framkomligheten för gående och hoten från trafiken på gator som Kaserngatan och Tredje Tvärgatan. Även belysningsfrågor diskuterades. Däremot uttryckte ingen rädsla för att bli utsatt för våld eller hot.

Ida Forslund har gjort sin undersökning som C-uppsats i Folkhälsovetenskap vid Högskolan i Gävle.

Trygg eller otrygg?

Hör gärna av dig med dina synpunkter om trygghet på Brynäs, så kan vi ta upp dina åsikter eller frågor i ett kommande nummer av Vi på Brynäs. Du är alltid välkommen med synpunkter, idéer eller kritik om allt som rör Brynäs. Skicka ett mail till niels@kulturum.org eller ring red Niels Hebert på 070/631 36 25.